

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1639/2014
30.09.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у спору тужиле М.К.Р. из Н.С., ... бр. ..., чији је пуномоћник Д.Б., адвокат из Н.С., против тужене Агенције за приватизацију Републике Србије из Београда, Теразије бр. 23, чији је пуномоћник В.М., адвокат из Б., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1386/14 од 02.06.2014. године, у седници већа одржаној 30.09.2015. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1386/14 од 02.06.2014. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1072/13 од 11.03.2014. године, исправљеном решењем од 22.04.2014. године, ставом првим изреке утврђено је да се тужбени захтев тужиле делимично усваја. Ставом другим изреке одбијен је приговор стварне ненадлежности суда. Ставом трећим изреке поништено је решење тужене број 13-19/2011 од 10.10.2011. године на основу кога је тужилци отказан уговор о раду број 05-142/2002 од 19.08.2002. године, због економских и организационих промена. Ставом четвртим изреке обавезана је тужена да тужилци на име накнаде штете због незаконитог престанка радног односа уместо враћања на рад исплати 903.938,42 динара са законском затезном каматом почев од 11.03.2014. године до исплате. Ставом петим изреке обавезана је тужена да тужилци плати 481.678,00 динара на име трошкова поступка са законском затезном каматом почев од 11.03.2014. године до исплате. Ставом шестим изреке одбијен је вишак тужбеног захтева преко досуђених 903.938,42 динара са законском затезном каматом почев од 11.03.2014. године до исплате, до тражених 3.055.554,00 са законском затезном каматом почев од 29.06.2010. године до исплате, као и захтев којим је тужилца тражила да се поништи одлука о усвајању

Програма решавања вишка запослених од 26.02.2010. године у делу у коме је она проглашена за технолошки вишак.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1386/14 од 02.06.2014. године, жалба тужене је делимично усвојена и првостепена пресуда преиначена у погледу одлуке о трошковима поступка, тако што је досуђени износ од 481.678,00 динара снижен на 264.000,00 динара, док је у преосталом усвајајућем делу жалба одбијена као неоснована и првостепена пресуда потврђена.

Против правоснажне пресуде донесене у другом степену, тужена је изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о ревизији у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 и 55/14), који се примењује на основу члана 506. став 2. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 125/04 и 111/09) Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Није учињена ни битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. наведеног закона на коју се у ревизији указује, јер побијана одлука садржи јасне и потпуне разлоге о одлучним чињеницама, које нису у супротности са изведеним доказима.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је код тужене била у радном односу на неодређено време од 19.08.2002. године, а од 01.10.2007. године је обављала послове руководиоца пројекта у Регионалној канцеларији Н.С.. Тужилца је родила треће дете 02.10.2009. године, па се до 02.01.2010. године налазила на породилском одсуству, а од 03.01.2010. године до 10.09.2011. године на одсуству ради неге детета, што је утврђено решењем тужене од 11.11.2009. године. Тужена је 30.12.2009. године донела Одлуку о усвајању текста Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, којом је одређено и да Правилник ступа на снагу по добијању сагласности Владе РС, међутим, Влада РС није дала сагласност. Наредног дана 31.12.2009. године тужена је започела поступак утврђивања вишка запослених доношењем Одлуке о покретању тог поступка, којом је за спровођење поступка овлашћен директор В.Ц.. Директор тужене је 23.02.2010. године донео Правилник и унутрашњој организацији и систематизацији радних места, по коме је број извршилаца на радном месту руководилац пројекта у Регионалној канцеларији Н.С. смањен са седам на шест. Затим је тужена 26.02.2010. године усвојила Програм решавања вишка запослених (од 359 запослених 89 је вишак) чији је саставни део списак запослених за чијим радом је престала потреба и на том списку је под редним бројем 30 наведено да је тужилца запослена за чијим је радом престала потреба. Спорним решењем од 10.10.2011. године тужилци је на основу члана 179. тачка 9. Закона о раду, отказан уговор о раду због економских и организационих промена које су довеле до

смањења обима посла, услед чега је престала потреба за њеним радом. Тужилца је ово решење примила 12.10.2011. године, а исплаћена јој је отпремнина пре дана престанка радног односа. У време престанка радног односа тужилца је имала 40 година живота, 13 година стажа осигурања и троје деце: Н.Е. (рођ. 1991. године) коме је самохрани родитељ, В.Р. (рођ. 2003. године) и В.Р. (рођ. 2009. године). Седам нето зарада које би тужилца остварила да је радила код тужене дају збир од 903.938,42 динара.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања правилно су нижестепени судови применили члан 179. став 9. Закона о раду у вези са релевантним одредбама Закона о одређивању максималног броја запослених у републичкој администрацији, када су усвојили тужбени захтев за поништај решења којим је тужилци отказан уговор о раду и за накнаду штете уместо враћања на рад.

Одредбом члана 179. тачка 9. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05 и 61/05) прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Према члану 2. Закона о одређивању максималног броја запослених у републичкој администрацији („Службени гласник РС“ бр. 104/09), који је ступио на снагу 17.12.2009. године, максималан број запослених на неодређено време за сваки орган државне управе, јавну агенцију и организацију за обавезно социјално осигурање одређује Влада (став 2) и број запослених предвиђен актом о систематизацији радних места не може бити већи од максималног броја запослених одређеног актом Владе из става 2. овог члана (став 3). Чланом 5. истог закона прописано је да су јавне агенције, поред осталих субјеката, дужне да о спровођењу овог закона извештавају Владу, чланом 7. да начин извештавања, као и друга питања од значаја за спровођење овог закона ближе уређује Влада, чланом 8. да надзор над применом овог закона врши министарство надлежно за послове финансија, чланом 9. да рок за доношење акта о систематизацији радних места у складу са овим законом и актом Владе из члана 2. став 2. овог закона јесте 31.12.2009. године и чланом 11. став 3. да запосленима у јавним агенцијама и организацијама за обавезно социјално осигурање за чијим радом престане потреба након ступања на снагу акта о систематизацији радних места из члана 9. овог закона, исплаћује се отпремнина и отказује уговор о раду у складу са законом.

Према Одлуци о максималном броју запослених у органима државне управе, јавним агенцијама и организацијама за обавезно социјално осигурање („Службени гласник РС“ бр. 109/2009) максимални број запослених на неодређено време у Агенцији за приватизацију је 280 лица.

У конкретном случају поступак утврђивања вишка запослених тужена је спровела у примени Закона о одређивању максималног броја запослених у републичкој администрацији и с њим у вези Одлуке о максималном броју запослених у органима државне управе, јавним агенцијама и организацијама за

обавезно социјално осигурање. Стога је одлуком од 30.12.2009. године усвојила текст Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места који је достављен Влади РС на сагласност, јер је претходно Министарство економије и регионалног развоја наложило туженој да предлог акта о систематизацији достави Генералном секретаријату Владе РС, због чега је тужена у одлуци од 30.12.2009. године и утврдила да акт ступа на снагу по добијању сагласности Владе РС. Међутим, Влада није дала сагласност и директор тужене није имао основ да 23.02.2010. године усвоји акт о систематизацији, јер у смислу цитираних одредаба члана 2, 5, 7. и 8. наведеног закона цео поступак свођења броја запослених на максимално одређени број, спроводи се на начин и под надзором Владе и одговарајућег министарства, чиме су суспендована одређена овлашћења органа тужене. Зато нижестепени судови правилно закључују да акт о систематизацији није ступио на снагу, јер није дата потребна сагласност, а околност да је Влада решењем од 18.02.2010. године дала сагласност на Финансијски план тужене за 2010. годину не значи да је тиме дата сагласност на акт о систематизацији. Како је чланом 11. став 3. Закона о одређивању максималног броја запослених у републичкој администрацији изричито прописано да се запосленима за чијим радом престане потреба, након ступања на снагу акта о систематизацији радних места отказује уговор о раду, то у ситуацији када тај акт није ступио на снагу, тужена није могла применом члана 179. став 9. Закона о раду да тужиљи откаже уговор о раду. Стога је спорно решење од 10.10.2011. године правилно поништено као незаконито и применом члана 191. став 4. Закона о раду, тужена обавезана да тужиљи исплати накнаду штете од 903.938,42 динара (седам зарада) уместо враћања на рад.

Осим наведеног, по оцени Врховног касационог суда, доношењем спорног решења од 10.10.2011. године тужена је повредила одредбу члана 187. став 1. Закона о раду, којом је прописано да за време трудноће, породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета послодавац не може запосленом да откаже уговор о раду.

Наиме, одредбе о заштити материнства и родитељства у погледу услова рада (прековремени рад, ноћни рад, прерасподела радног времена) садржане су у Закону о раду, Глава VII – Заштита запослених, док цитирана одредба члана 187. став 1. представља посебну заштиту материнства и родитељства од отказа уговора о раду са циљем да се запосленом лицу у присуству наведених околности гарантује сигурност радног односа (радног места) док те околности трају.

У конкретном случају тужиља је била на одсуству ради неге детета на дан 26.02.2010. године када је тужена усвојила Програм решавања вишка запослених и утврдила да је тужиља вишак, односно запослена за чијим је радом престала потреба и очигледно одложила доношење решења о отказу уговора о раду до повратка тужиље на рад, па када је одсуство истекло 10.09.2011. године и тужиља се вратила на рад донето је спорно решење.

У судском поступку испитивања законитости одлуке о отказу уговора о раду правило је да се законитост цени према времену доношења те одлуке, међутим, у овом случају јесте спорно решење донето 10.10.2011. године, када тужила није била на одсуству, али у реализацији Програма решавања вишка запослених донетог 26.02.2010. године, када је тужила била на одсуству ради неге детета, па је од овог дана до истека одсуства 10.09.2011. године (18 месеци) тужила била у страху од губитка радног односа, који је покушала да заштити подношењем тужбе суду 29.06.2010. године са захтевом да се поништи одлука о усвајању Програма решавања вишка запослених и утврди да је у радном односу на неодређено време, управо наводећи посебну заштиту од отказа уговора о раду из члана 187. Закона о раду. Како је тужена касније донела спорно решење и тужила преиначила тужбу тражећи његов поништај, судови су оценили да је решење незаконито из других разлога, међутим, Врховни касациони суд је нашао да је спорно решење незаконито и због повреде члана 187. став 1. Закона о раду, јер је тужена поступањем на изложени начин у случају тужиле обесмислила посебну заштиту радног односа прописану тим чланом.

Из наведених разлога Врховни касациони суд је одлучио као у изреци пресуде на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**